



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In Quo Orationes Sacrae, & Panegyricae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

De Morte Peccatorum. Oratio XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71028)

fascinant, & à cœlestium amore ineluctabiliter avertunt, tædium ac fastidium ingeneret, & in promovendo salutis æternæ negotio inertes vos ac socordes esse non sinat.

Quare ut eò referatur, unde processit Oratio, rogo vos atque obtestor etiam atque etiam, ut tristissimam illam mortis sententiam, quam olim peccati vindex atque ultor Deus in parentem omnium primum, totumque adeo hominum genus sancivit, salubri meditatione non temperetis modò, sed etiam utilem ac fructuosam reddatis; *pulvis es, & in pulverem revertèris.* Genes. 3.



DE MORTE PECCATORUM.

ORATIO XI.

Mors peccatorum pessima. Psal. 33.

Quam multa paucis complexus est Spiritus sanctus, Adolescentes Christiani, cum pessimam peccatorum esse mortem affirmavit. Quid enim adjici posse videtur ulterius ad incutiendum animis mortis ejusmodi horrorem ac metum? aut quis defungi illa morte non refugiat, quæ Spiritus sancti testimonio pessima nuncupatur? Esto, per me licet, felix ac fortunata peccatorum vita censeatur, dum prætergressi vulgus hominum, & sublimes tanquam cedri Libani humiles terras despiciunt, & nubes ipsas affectant; dum monstrantur digito prætereuntium, & quasi delapsa cælo Numina suspiciuntur,

ac coluntur; dum positi extra calamitates ac miseriae, quibus fors mortalium obnoxia, circumfluunt voluptatibus, & mollioribus delicijs innatant. At si vita illa tam florens, tam plena illecebris, tot expectanda nominibus luctuosam morte concluditur: si vivere bene ac beatè cum peccatoribus nemo possit, nisi malè cum iisdem & infelicitè moriatur: quis erit tam stultè cupidus fragilis, periturique boni, ut illud funestissimo & ineluctabili malo redimere non dubitet?

Quamquam, dicamus, quod res est, neque nobismetipsis in re tam seria turpiter illudamus. Quam multi sunt, qui peccatorum vitam ambiunt, ac sequuntur, securi quem illa finem atque exitum habitura sit. O improvidas fati sui mentes hominum! o funestam gravissimis in periculis securitatem! Ergone minimè miserum est, obire mortis genus illud, quo peccatores moriuntur? aut latere cuiquam potest, quibus incommodis pateat mors illa, quam pessimam esse sacrae Literae profitentur; Hoc si ita est; ne vobis olim malus error fucum faciat, aut fatalis securitas periculosas insidias molliatur, si fortè, quod avertat Deus, peccatorum viam decurreritis; immoremur parumper, Adolescentes, in adumbranda mortis illius imagine, quae peccatorum propria est; excutiamus diligenter, quid funesti secum adsportet; quas demum ob causas pessima dici debeat, & revera sit. Faciet, mihi credite, cognita probè ac perspecta periculi, quod in morte peccatores incurrunt, gravitas ac magnitudo, ut ad detestandam, fugiendamque eorum vitam ac consuetudinem paratiores accedatis.

Triis sunt omnino, Adolescentes, quae pessimam ac luctuosam peccatorum mortem efficiunt. Primum, memoria praeteriti jam elapsique temporis. Alterum praesentis status consideratio. Tertium

tium rerum mox eventurarum metus. Tria hæc
 pessimæ mortis adjuncta sic percurramus, ut altis-
 simis animis defigantur, & ad perpetuam impenden-
 tis mali cautione in præsidio sint.

I. P A R S.

Ac primùm quidem fingite vobis, quod singu-
 lis probè diebus usurpare liceat, fingite, inquam,
 vobis hominem turpissimis quibúsque licentioris
 vitæ flagitijs depravatum eâ detineri lecto in suo
 ægriudine, quæ ipem omnem producendæ ulterius
 vitæ ademerit, nihilque præter tristissimam proxi-
 mæ mortis cogitationem objiciat. Dico hominem
 ejusmodi affligendum esse inprimis elapsi jam tem-
 poris recordatione. Tunc enim recurrent animo
 & se se turmatim objicient innumera omnis generis
 flagitia, quibus divinam in se indignationem conci-
 taverit. Videbuntur illa omni affecta turpitudine
 ac scèditate, quam habebant, dum committeren-
 tur: nudabitur, & in apertum proferetur impietas
 simulationum involucris & specie virtutis obtenta;
 patebunt nefariæ libidines, & discussâ caligine,
 cujus in umbrâ latuerant, perturbatam suâ multi-
 tudine ac gravitate animam obruent. In istâ men-
 tis trepidatione quis erit miseri peccatoris sensus,
 quàm grave desiderium; quàm acerbus dolor! Fru-
 stra maledicet opibus ac divitijs, quarum amore
 præpostero perjurus, exactor, impius ac sacrilegus
 evaserit. Frustra voluptates detestabitur, quarum
 inescatus illecebris nullam pudoris ac verecundiæ
 rationem habendam esse duxerit: frustra stultam
 accusabit honorum famem, quos ut assequeretur,
 superbus, invidus, obrectator alienæ famæ, divini
 humanique juris contemptor extiterit. Sentiet tot
 vitiorum monstris nullum impertiri misericordiæ
 locum: suimet ipsius accusator ac testis irati judicis
 sententiam occupabit, & crudelis jam tum sui

tortor ac carnifex acerbissimum sceleratam in animam supplicium exercebit.

Talis olim fuit infelicis Antiochi conditio, cum extremas inter vitæ angustias perturbatus scelerum suorum memoriâ, confectusque luctu ac dolore contabescens in has tristissimas voces erumperet; *Reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem!* 1. Mach. 6. scilicet exanimabat infortunatum Principem impia ac flagitiosa vitæ series; offerebat se violata sacrorum religio, raptæ per summum nefas verendis ex adytis exuviæ, polluta profanis usibus inter meretricios greges, & helluonum catervas templi supellex; contumelijs Sacerdotes affecti, populatæ urbes, desolati agri, vexata supremi Numinis in odium, excruciatæ supplicijs, cæde exhausta ac sanguine Judæa gens; neque in tanto gravissimi luctûs ac desiderij argumento quidquam ipsi præter crudelissimam desperationem superesse videbatur. Quod Antiocho, quod pluribus alijs sacrarum Literarum testimonia contigisse testantur, ut contempti Numinis & traductæ sceleribus vitæ recordatio spem salutis omnem auferret, quàm multis id ipsum evenire quotidie cernimus! Illum vides jacentem in stratis, pallidum, exanguem, confectum macie, vix moventem oculos, vix palpitantem etiamnum, vix spirantem. Circumstant lectum affines, amici, socij quondam fortè libidinum, inanibus perfusi lachrymis, qui suscitare jacentem, recreare perditum, afflictum consolari aggrediuntur. Adest Sacerdos ad latus Crucis imaginem in oscula porrigens, & verba novissima inclamans. At frustra jam ista surdis auribus jaçantur, dum intus vellicantis conscientiæ morsus, præteritorum criminum memoria, & inexorabilis judicis timor bene sperare prohibent. Quamquam, confide, frater, Christi minister subjungit; memento crucifixum pro te Dominum Jesum, totóque exhaur-

stum

flum sanguine, ut salubre tibi lavacrum pararet. Age; attolle deficientes oculos, & in isthæc defige vulnera, quæ misericordiam spirant, & delictorum veniam spondent. Quid hæres dubius? quid moraris? Silet; obmutescit; neque tam potens fiducia incitamentum veteratorem impium exstimulat, quem luctus, mæror, curæ, anxietas, desperatio totum jam obsident; qui peccatorum suorum numero, malitiâ, atrocitate perterritus nihil habet quod sentiat, aut loquatur, nisi quod impiorum ille primus ingemiscens exoptulat; *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear.* Gen. 4. Ita quæcunq; valent ad solatium & fiduciam in cæteris excitandam, hæc eadem illi flagitiorum suorum recordatione perturbato luctu ac desperationem afferunt. Arescit ipsi divinæ bonitatis fons uberimus; fructus Crucis, & impensi pro salute mortalium sanguinis sterilefcit; qui latronis preces mansuetus & patiens ultro exaudivit, durum se jam & intractabilem exhibet, nec relinquit quidquam præter tristissimam irati judicis ultionem expectandum.

Eadem tibi calamitas impendet, infelix Adolescentens, si fors olim tui oblitus pariter ac Dei impiorum in semitam declinaveris. Cùm perveneris ad extremam illam rerum lineam, ultra quam progredi ulterius non licebit, tunc sistentur memoriæ tuæ præteritæ delicta juventutis; tot immodesti corporis animique levissimi significationes, quibus templorum sanctitatem violaveris, tot confabulationes impiæ, quibus mysteriorum nostrorum majestatem illuseris; tot sædæ cogitationes, quibus mentem animûmque oblectaveris, tot molles voluptatum illecebræ, quibus alienæ pudicitiae laqueos insidiâsque tetenderis; tot magistri lasciviae & impuritatis libelli, quibus aditum corruptelæ in penitissimas animæ tuæ partes aperueris; tot obscenæ æternisq; obruendæ tenebris libidines, quibus ef-

fratam

frænata[m] cupiditatem expleveris. Accedet Sacramentorum abusus, incuria salutis, gratiarum contemptus, neglecta tam sæpe Dei admonentis, & ad meliorem frugem revocantis amica vox. Mox perturbatam tam diversâ, tam horrendâ scelerum imagine conscientiam personabit justissima Dei ultoris objurgatio. *Vocavi & renuisti; extendi manum meam, & non aspexisti; despexisti omne consilium meum & increpationes meas neglexisti; & ego in interitu tuo ridebo & subsannabo te.* Prov. 1.

Judicetur enim verò inter me & te, infortunate Adolescens; *quid potui facere tibi & non feci?* Isai. 5. quominus piè sanctèque viveres, & redemptum tibi tot impensis meis ac laboribus in cœlesti patriâ locū assequeris? Tu purissimæ religionis ortus in sinu; tu parentes natus religiosos ac pios, quorum huc primus incubuit labor, ut pueritiam tuam salubribus documentis imbuerent: adfuere moderatores vigiles ac seduli, qui adolescentiam tuam non segniùs ad innocentiam morum & amorem virtutis, quàm ad literarum studia informarent. Quis fructus fuit tam liberalis, tam sanctæ educationis? nisi ut inter validissima quæque probitatis incitamenta depravari te corrumpique sineres? nisi ut tot instructus ad salutem præsidij, eisdem ad ruïnâ ac perniciem abuterêre? Age, quis fuit totius juventutis color? quis sensus religionis? quis cultus sacrorum? quis licentiæ modus? quibus se finibus impietas, intemperantia, libido continuere? Ego interim misertus tui non destiti urgere tacitus ad meliora; percellere identidem juniores oculos funestis æqualium tuorum exemplis, flagitiosam ex omni parte consuetudinem, corruptos distortosque mores coarguere. Quo demum exitu, nisi ut ad fatalia corruptelæ primordia novus vitiorum cumulus accederet? nisi ut inchoatam infeliciter vitam, infeliciùs multò consummares? Nunc ergo quem

quem vivens contempsisti, ultorem ac vindicem moriens experire. *Et ego in interitu tuo ridebo & subsannabo te.*

II. P A R S.

Sed parùm est, Adolescentes, quòd rerum præteritarum conscientia ad torquendam cruciandamque in horâ mortis peccatoris animam incumbat, nisi miserrima præsentis statûs conditio novum doloris cumulum adjiceret. Quid enim est in his funestissimis rerum adjunctis, quod hominem ejusmodi non affligat atque exanimet? Quocùnque vertet oculos, plenam ubique gravissimi luctûs materiem intuebitur. Agite quantus exurget ægritudinis stimulus, cùm circumpiciens adstantes sibi affines, liberos, familiares, domesticos amarissimis omnium lacrymis & acerbissimis gemitibus adinonebitur, disjungi se, avellique ab eorum consortio, & omnem ulterioris deinceps commercij expectationem abscindi? Quibus aculeis pungi sentiet penitissimas animæ partes, cùm divitem se rerum multarum, amplissimorum reddituum possessorem, splendidissimis auctum ac cumulatam honoribus, numerosæ familiæ principem esse ita meminerit, ut rebus istis omnibus valedicere statim oporteat? Quo non ictus fulmine sibi videbitur, quando coactus ingravescentis mali periculo vel medicus, vel sacerdos, vel amicus tristissimam illam vocem suspirans ac gemens deferet, *Dispone domui tue, cras enim, aut etiam hodie morieris.* Isai. 38. Ergo moriendum est mihi, inquiet; spes nulla producendæ ulteriùs vitæ superest? Itane verò sic absumpta salus, sic desperata valetudo, nihil ut à medicis subsidij, nihil solatij ab amicis, nihil ab ijs rebus, quarum ego dominus atque arbiter, præsidij expectandum sit? Nam cur duri & immisericordes spes meas tam refecatis ad
vivum?

vivum? Saltem non impetrabo breves inducias, dum rebus meis providerim, dum rationes composuerim, dum familiæ, liberis consuluerim? filetis? avertitis oculos? subitus vos horror circumstetit? ah! sentio; vestrum me silentium disertè nimis admonet actum esse de me penitus ac conclamatum. O spes breves, vota irrita! ô vitæ fallax amor! sic miserum illuditis? heu! quid egi, cum exhaustum à me tantum laboris est, isthæc ut compararem omnia, quibus in præsentia destitutor? quò pertinnerunt tot vigiles curæ, tot anxietatis sollicitudines, contentiones operosæ, ut assequerer hunc honoris gradum, unde excidendum mihi & in horrendam tumuli caliginem veniendum? hiccine fructus quem fero, hæc merces, hoc præmium impensi per tot annos studij, quo parta sunt omnia, quæ jam amitto?

Neque verò quis miretur, talibus angustiis peccatores, dum moriuntur, esse obnoxios; qui cum nullam felicitatem agnoverint ab eâ, quæ in frendis huius vitæ bonis posita sit, eadem se orbari intelligunt; qui nullum sentiunt sibi fore deinceps cum iis rebus commercium, quas amaverunt unice, & toto vitæ tempore tam operosè conquiescerunt; qui tumulo proximi vident suam frenari superbiam, coerceri ambitionem, imperium ac dominationem abrogari.

Vos verò statuite, Adolescentes, an amanda perditè vita sit, quam sine gravissimo desiderio dimittere non liceat? an conveniat adherere nequiter fragilibus commodis, quorum jactura dolorem acerbissimum paritura sit? an invidenda videri debeat peccatorum felicitas, cujus tam luctuosum exitum persentitis? Nihil ego vos moror; felices ac fortunati, dum vivunt, peccatores reputentur; habeat illorum conditio illecebras, quæ blandiantur sensibus, & amantes plus æquo sui ineluctabili-
bus

bus laqueis irretiant; at id ipsum quid juvet, si quantum fuerit vita felicitior, tantum mors acerba magis esse soleat.

Ad hæc omnia quæ miseram peccatoris morientis conditionem efficiunt, adjicite novum afflictationis cumulum, morbi ipsius aculeos, deficientis corporis languorem, collabentem totius hominis ruinam, quæ vix seriam aut etiam compotem rationis cogitationem patitur. Tamen quæ spes salutis affulget, nisi ponat in lucro brevem moram, quæ superest, nisi totas animi vires intendat ad excutendam sedulo conscientiam, ad detestanda ex animo tam multa, tam varia flagitiorum genera, ad exuendos rerum illarum affectus, quas amavit perperam, quas amaret etiamnum, si posset? Verum res ejusmodi tam difficilis operæ, cui feliciter perficiendæ longioris vitæ cursus impensus bene censeatur, an peragi momento potest, dum gravatum corpus ægritudine animæ ipsius vim infringit & hebetat; dum rerum præsentium imagine attonita, turbata, percussa mens nihil admittit ultro, quod augeat metum aut dolorem asperet; dum labris errans spiritus domicilium suum jam deserit, dum homo totus fugientis vitæ desiderio luctamen iniquum cum morte sustinet, & ad declinandam fatalem ipsius necessitatem, quodcunque superest, virium impendit.

In hac contentione miserabili, quæ amorem inter vitæ & mortis horrorem exurgit, quis peccatoris infortunati luctum & angustias satis exprimat? Quantum enim cupidius vitam ambit, quam tot illecebræ comitantur, tantum mortem respicit ægrius, quæ perennem ærumnarum seriem intentat.

III. PARS.

Atque hinc oritur ultimum & multo acerbissimum doloris argumentum. Hæc secuturi statim à morte

morte tristissima temporis cogitatio extremam impij morientis calamitati manum apponet. Levis est hic mœror, mihi credite, quem vel rerum præteritarum memoria, vel statûs præsentis recordatio pariet, si cum luctuosissimâ æternitatis ipsius, quam ingressurus est, conscientiam comparetur. Neque verò existimate aliam esse potissimum rationem, propter quam mors peccatorum pessima nuncupetur.

Agite enim; quibus affecta coloribus peccatoris menti se se æternitas objiciet? quis erit sensus illius immensitatis, quæ nullis clauditur terminis, nullis finibus circumscribitur? quanto cum discrimine exhibebitur infinita sæculorum series, cum brevi annorum, quos decurrit hæcenus, spatio collata? Mox reputans secum, quæ fors sua in tantâ temporum vastitate futura sit; quibus ducibus atque auspibus novam prorsus & ignotam regionem adire oporteat; quo pacto excipiendus sit ab eo, qui tam bonæ quàm malæ æternitatis dominus est atque arbiter; qui in alterutrâ conferendam unam meritorum rationem habet; qui precibus non flectitur, non movetur lacrymis; qui nobilitatem generis, opum amplitudinem, honorum magnificentiam, subtilitatem ingenij, eruditionis famam nullo computat in loco; quantam sibi curam, sollicitudinem, anxietatem sentiet accedere.

Ergo excedendum mihi est ex hac vitâ, dicer intra se tacitus, demigrandum est in perpetuum tempus ex hoc mundo! Sed quò sum iturus? quæ me regio, quæ tellus, quis abeuntem ex hoc corpore locus excipiet? quis erit finis ac terminus terrenæ hujus peregrinationis? *Eccl. 12. Heu! quâ mihi æternitatem occidit, subjiciet ille suspirans? Date mihi igitur tempus aliquod, ut me ad difficilem periculosamque viam comparem, ut cogitem tantisper de illâ æternitate, quam mihi jam jam subeundam esse dicuntur.*

is. Nondum reputavi mecum ad hunc usque diem, aut esse æternitatem aliquam, aut certè illam esse ejusmodi, quæ me contingeret. Moram temporis vel brevem impetrare possim, per quam salubres, quantumvis serò, æternitatis cogitationes versare liceat. Sed quid audio? quale fulmen aures personat? quid respondetis mihi, crudeles, duri, immisericordes? *Et tempus, & tempus non erit amplius?* Apoc, 10. Me miserum! tempus non est amplius? ecquando igitur tractabo mente cogitationem æternitatis? Saltem quis me desertum ab omnibus, egenum, spoliatum, inermem tutabitur? quis opem feret? quis consolabitur solitudinem? quis gressum reget? quis stipabit latus? Amici, parentes, consanguinei, liberi, domestici misero succurrite! Nemo se offert, nemo amicam manum porrigit, nemo periculosam æternitatis semitam ingredienti comes accedit. *Ibit homo in domum æternitatis suæ.*

Qualis verò mihi æternitas imminet? dicite; an felicem, an infortunatam experiar? an inveniam gratiam apud eum, cujus ex arbitrio pendet, vel bonam vel malam æternitatem impertiri? Hoc instat porro, subjiciet, si quis aderit fortè Sacerdos, vel quivis alius occasionem occupans consolandi miserum & suscitandi spem emortuam; hoc instat porro, Præter carissime, eum ut tibi amicum reddas, qui æternitatem utramque dispensat ad arbitrium. Eja! extrema bonæ diei particula ne te prætereat, quin eadem utaris ad salutem. Pœnitentiam age vel feram, dum adhuc misericordiæ locus est, dum paratum habes in Christi Sanguine peccatorum tuorum remedium. Obtestare bonitatem illam infinitam, quæ se placari ultrò & exorari patitur; nec humilis unquã & contriti cordis affectum despexit; præveni, si quid sapias, salubri delictorum dolore tremendum, quod Christus mox factururus est, totius vitæ tuæ iudicium. Heu me! quid loqueris, excipiet peccator,

& qualem incuris metum, dum addere misero fiducia cogitas? scilicet veniendum mihi in conspectum metuendæ Majestatis; standum ante severi Judicis tribunal, exacti inter vivos temporis rationem reddituro? Sed quo pacto feram aspectum & subibo illius oculos? quem offendi toties? cujus iram atque indignationem tot sceleribus atq; flagitijs concitavi? cujus clementiam & plenam humanitate summâ misericordiam singulari pertinaciâ, dum viverem, asperavi? cujus contempsi gratias, neglexi admonitiones, conculcavi Sanguinem, saluferum obitæ pro me mortis fructum nullum esse volui? quæ pars indulgentiæ expectanda ab eo est, qui se tam rigidum ultorem mali, quàm magnificum boni muneratorem profitetur. Ah! parcite inanibus urgere amicum stimulis; cui spes nulla superest. Jam sentio totum æternitatis pondus, quæ me contingit! pars mea inter reprobos, hæc portio mea in sempiternum tempus. Ulciscere injurias tuas ô Deus, immola devotam furori tuo victimam. Vosque, quotquot hîc adestis, exitij mei testes, adcite diligenter oculos, & documentum ex me sumite, quod vobis ex usu sit.

Discite enim verò, Adolescentes, ex hoc morientis impii spectaculo, quò peccatorum felicitas recidat. Num licentioris vitæ brevis usura tam luctuoso sine redimenda videatur? Est hîc aliquis vestrum, quem molles, quibus peccatores immersi vivunt, deliciæ sic capiant, ut cum ipsis in fatalem pessimæ mortis scopulum impingere non dubitet? Sed hoc quid à vobis quæram, quos tam terribili mortis imagine video percussos? Nemo vestrum est, sentio, qui peccatorum mortem pessimam non abhorreat, non excretur, quovis pretio declinandam non existimet. Imò, nemo vestrum est, qui pretiosam in conspectu Domini Sanctorum omnium mortem non ambiat, nemo qui

non postulet pro se quisque ardentissimis precibus ac votis, *moriatur anima mea morte justorum!* Num. 25. At animadvertite diligenter, Adolescentes, hoc ipsum fuisse, quod orabat olim Baalam impius, quod turpissimi quique peccatores sibi apprecantur, quod & præstolari confidenter non dubitant. Infelices! qui vel nesciant, vel nescire se simulent, non dari cuiquam, ut Sanctorum mortem obeat, nisi Sanctorum more vixerit. Bernardum audite ejusmodi hominum vota, spēsque præcidentem. *Vivat anima tua vitâ justorum, si vis, ut moriatur anima tua morte justorum.* Quamobrem providete omni studio atque operâ; ut quibus esse similes in morte pulchrum & expetendum esse ducitis, eorundem mores sanctissimos, & vitæ innocentiam æmuleturini.



DE

INFERORUM POENIS.

ORATIO XII.

Quis poterit de vobis habitare cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Is. C. 33.

UTinam, Adolescentes Christiani, unus eorum aliquis, qui perpetuis flammaram infernarum incendijs macerantur, sifteret se vobis hodie præsentem ex hoc loco, & ejaculans in unumquemque vestrâ scintillas aliquot illius ignis, quo depascitur, ita sciscitaretur à singulis. *Quis po-*

K 2 *terit*